

18. Karskin raportti

Ainutlaatuinen luku Puolan sota-ajan diplomatian historiassa oli apu tarjottu Puolan juutalaisille. Harva heistä onnistui poistumaan maasta syyskuun pakolaisaallon aikana. Kolmannen valtakunnan miehittämillä alueilla juutalaisilta riistettiin kaikki kansalaisoikeudet, heidät pakotettiin asumaan getoissa ja heille kohdistettiin ankarat rangaistukset syrjivien säännösten rikkomisesta. Monet joutuivat kuolemaan. Vuodesta 1941 heidät hävitettiin systemaattisesti, vuonna 1942 tehdyn natsien suunnitelman eurooppalaisten juutalaisten täydellisestä tukahduttamisesta mukaan. Vuoteen 1945 mennessä noin 3 miljoonaa Puolan juutalaista menetti henkensä saksalaisten tuhoamisleireillä ja getoissa. Vuosina 1939-1941 Neuvostoliiton miehittämiä alueilta 100-300 tuhatta juutalaista karkotettiin yhdessä Puolan väestön kanssa Neuvostoliittoon.

Jan Karskillä oli ainutlaatuinen rooli miehitetyn Puolan juutalaisten tilanteeseen liittyvän toiminnan historiassa. Ennen syyskuuta 1939, hän suoritti nimellä Jan Kozielski harjoittelua Lontoon pääkonsulaatissa ja sen jälkeen hänestä tuli kokopäiväinen työntekijä ulkoministeriön pääkonttorissa. Osallistumalla maanalaiseen toimintaan, armeijan päätoimipaikan propaganda- ja tiedotustoimiston työntekijänä, hän teki useita kuriirimatkoja Puolan, Ranskan ja Ison-Britannian välillä. Vuonna 1942 Karski toimitti Puolan hallitukselle Lontoossa ja sitten maailman julkiselle mielipiteelle ensimmäisen kattavan tiedon holokaustista. Heinäkuussa 1943 hän esitti raportinsa muun muassa Yhdysvaltain presidentille F.D. Rooseveltille. Karski sanoi silloin USA:n johtajalle: "Jos saksalaiset eivät muuta menetelmäänsä juutalaisväestöön nähden, jos ei tule liittolaisten interventiota, ja jos ei tapahdu odottamatonta, puolitoista vuotta sen jälkeen kun olen lähtenyt maastani, Puolan juutalaisväestöä, lukuun ottamatta aktivisteja, jotka toimivat juutalaisten maanalaisessa liikkeessä kanssamme, ei enää ole olemassa". Karskin tiedoista tuli perusta Puolan hallituksen 10. joulukuuta 1942 päivätylle muistiolle, joka oli osoitettu YK:n julistuksen allekirjoittaneiden 26 maan hallituksille. Muistiinpano julkaistiin sitten Puolan ulkoministeriön esitteessä "The Mass Extermination of Jews in German Occupied Poland".

This passport is valid for travel via North Africa
PASZPORT DYPLMATYCZNY **PASSEPORT DIPLOMATIQUE**

London, May 28th, 1943

For the Polish Minister for Foreign Affairs

W IMIENIU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wszystkim, komu o tym wiedzieć należy, wiadomo czynimy, iż

Pan *Jan Karcki*
Kurier Dyplomatyczny

urodzony w m. *Łgierz*
dnia *22 marca 1912*

udaje się za granicę

Wobec czego bolecamy wszystkim władzom polskim cywilnym i wojskowym oraz prosimy odpowiednie władze zagraniczne aby pozwoliły mi swobodnie przejechać i udzieliły pomocy i opieki w razie potrzeby.

Paszport niniejszy ważny jest do *31 maja 1944*
Londyn, dnia *4 maja 1943*

za Ministera Spraw Zagranicznych

N^o *1718 L. 1218*

H. Babinski AU NOM DE LA
W. Babinski.
RÉPUBLIQUE POLONAISE

A tous ceux qui ces présentes verront faisons savoir que

M *Jan Karcki*
Courrier Diplomatique

né à *Łgierz*
le *22 mars 1912*

se rend à l'étranger

En raison de quoi nous requérons les autorités civiles et militaires polonaises et prions les autorités étrangères de vouloir bien le laisser librement passer et de lui accorder aide et protection en cas de besoin.

Passeport valable jusqu'au *31 mai 1944*
Londres, le *4 mai 1943*

pour Le Ministre des Affaires Étrangères

H. Babinski
W. Babinski.

Podpis właściciela
Signature du porteur

Jan Karcki

Karskin diplomaattipassi myönnetty hänelle ennen matkaa Yhdysvaltoihin vuonna 1943.